

BIJLAGE 1: Toelichtingen bij de aanpassingen aangebracht door het koninklijk besluit van 9 maart 2017 «houdende diverse bepalingen» tot wijziging van meerdere koninklijk besluiten betreffende de materies inzake de bevolkingsregisters, het Rijksregister en de identiteitskaarten.

1. Wijziging van het koninklijk besluit van 3 april 1984 betreffende de toegang door sommige openbare overheden tot het Rijksregister van de natuurlijke personen, alsmede betreffende het bijhouden en de controle van de Informaties – Invoeging van een artikel 3/1 (artikel 1)

Dit nieuwe artikel strekt ertoe het principe volgens welk de diensten van het Rijksregister, in het kader van het beheer van het Rijksregister van de natuurlijke personen, toegang hebben tot de dossiers en de gegevens die erin opgenomen zijn, expliciet te vermelden in de regelgeving, natuurlijk rekening houdend met de fundamentele principes inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer: finaliteits- en proportionaliteitsprincipe.

2. Wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister

2.1. Wijziging van artikel 7 (artikel 2)

Artikel 7 van het voormelde koninklijk besluit van 16 juli 1992 preciseert reeds de modaliteiten en voorwaarden voor de toepassing van artikel 5 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen. Er moeten echter preciseringen aangebracht worden, met name teneinde het algemene principe van de hoofdverblijfplaats en de vastlegging en controle van de realiteit ervan te definiëren en beter af te bakenen.

2.1.1. Verblijfplaatsonderzoek in geval van vertrek naar het buitenland

In geval van vertrek naar het buitenland moet de realiteit ervan eveneens op het terrein gecontroleerd worden. Het lijkt immers noodzakelijk om ter plaatse te controleren dat de betrokken persoon (personen) daadwerkelijk vertrokken is (zijn), ongeacht of het gaat om een gezin of een gezinslid. Deze controle zal het op die manier zeker mogelijk maken om pogingen tot sociale en/of fiscale fraude te constateren en dientengevolge te verhinderen.

2.1.2. De termijn om het verblijfplaatsonderzoek uit te voeren wordt op 15 werkdagen gebracht

De termijn voor de uitvoering van het verblijfplaatsonderzoek door de lokale overheid wordt van 8 werkdagen op 15 gebracht (onder 'werkdagen' moet worden verstaan alle dagen die geen zaterdag, zondag of wettelijke feestdag zijn) vanaf de datum van aangifte van de verblijfplaatsverandering door de burger.

De vroegere termijn van 8 werkdagen werd zeer zelden gerespecteerd, omdat deze te kort is om verblijfplaatsonderzoeken op een kwaliteitsvolle manier uit te voeren.

Ingevolge deze nieuwe termijn van 15 werkdagen wordt de termijn om het resultaat van het onderzoek mee te delen aan de betrokken persoon, op één maand gebracht (in plaats van de huidige 20 dagen).

2.1.3. Inschrijving in de bevolkingsregisters op de datum van de aangifte van de verblijfplaatsverandering

Er wordt expliciet gepreciseerd dat de datum van inschrijving in de bevolkingsregisters moet overeenstemmen met de datum van de aangifte van de verblijfplaatsverandering door de burger (of de datum van ontvangst van de

aangifte door het gemeentebestuur als de aangifte per brief gebeurt). Het gaat echter niet om een onweerlegbaar vermoeden.

Als het verblijfplaatsonderzoek immers duidelijk aantoonst dat de verandering van verblijfplaats niet gebeurde op de datum van de aangifte, dan zal de inschrijvingsdatum overeenstemmen met de datum van de positieve vaststelling van de effectieve verblijfplaats.

In geval van een beslissing van niet-inschrijving (wanneer vastgesteld werd dat de betrokkene niet verblijft op de plaats waar hij nochtans aangegeven heeft te verblijven), moet deze beslissing steeds gemotiveerd worden en ter kennis gebracht worden van de betrokkene op het adres waarop hij aangegeven heeft te verblijven).

Ik vestig uw aandacht eveneens op het feit dat, wanneer een burger overgaat tot een aangifte van verandering van verblijfplaats op een adres waarop reeds één of meerdere andere personen ingeschreven zijn, het aanbevolen is, hoewel een dergelijke inschrijving twijfelachtig kan blijken, om de reeds op dat adres ingeschreven persoon te verwittigen, of als het om een gezin gaat, om de referentiepersoon te verwittigen. Er wordt met name gevraagd om zeer waakzaam te zijn wanneer het gaat om een aanvraag tot inschrijving op het adres van de hoofdverblijfplaats van een persoon die het voorwerp uitmaakt van een maatregel tot bescherming van de goederen en/of de persoon. In deze hypothese wordt aanbevolen om de bewindvoerder over de goederen en/of de persoon te verwittigen.

2.1.4. Inschrijving van niet-ontvoogde minderjarigen van wie de ouders apart leven of gescheiden zijn

Wanneer de aangifte van verblijfplaatsverandering niet-ontvoogde minderjarigen betreft van wie de ouders apart leven en wanneer de aangifte door één van de twee ouders gedaan wordt, verwittigt de gemeente de andere ouder binnen de 10 werkdagen.

De inschrijving van een niet-ontvoogde minderjarige van wie de ouders apart leven, gebeurt op het adres van de hoofdverblijfplaats van de ouder bij wie de minderjarige het grootste deel van de tijd verblijft, wat moet blijken na een positief verblijfplaatsonderzoek, ook al bestaat er een gerechtelijke beslissing of een overeenkomst tussen de ouders die de inschrijving van de niet-ontvoogde minderjarige op een ander adres voorschrijft.

Wanneer na een verblijfplaatsonderzoek vastgesteld wordt dat een niet-ontvoogde minderjarige van wie de ouders apart leven, bij elk van de ouders verblijft volgens het principe van de gelijkmatig verdeelde huisvesting, dan wordt deze minderjarige ingeschreven op basis van het wederzijds akkoord van de ouders, de laatste gerechtelijke beslissing tot gelijkmatige verdeelde huisvesting of de laatste notariële akte tot vastlegging van de gelijkmatig verdeelde huisvesting.

Bij gebrek aan een akkoord, een gerechtelijke beslissing of een notariële akte zal het kind ingeschreven worden op het adres van de laatste hoofdverblijfplaats van de ouders.

Bij gebrek aan een dergelijk adres (bijvoorbeeld omdat geen van de twee ouders de gemeenschappelijke verblijfplaats behoudt na hun scheiding), beschikt de gemeentelijke overheid daarentegen over geen enkel objectief element om te kunnen overgaan tot de inschrijving van de kinderen bij de ene of de andere ouder. In dat geval, waarvan men hoopt dat het zich zeer zelden zal voordoen, wordt het kind ingeschreven bij de ouder die de kinderbijslag krijgt, in afwachting van een desbetreffende uitspraak van de hoven en rechtbanken.

2.2. Wijziging van artikel 8 (artikel 3) – Precisering van de termijn van 6 maanden voor een automatische afvoering van een onvindbare persoon

Er wordt gepreciseerd dat het College van burgemeester en schepenen of het Gemeentecollege automatisch moet overgaan tot de afvoering vanaf het ogenblik dat vastgesteld wordt, op basis van een gemotiveerd onderzoeksverslag van de ambtenaar van de burgerlijke stand, dat de "opgespoorde" persoon sinds minstens zes maanden onvindbaar is.

Deze precisering wat de termijn betreft is belangrijk, omdat er een overeenstemming moet zijn met de termijn waarna een burger tevens van ambtswege afgevoerd zal worden wanneer hij/zij nagelaten heeft zijn/haar tijdelijke afwezigheid bij de gemeente aan te geven.

Het is vooreerst de bedoeling de gemeentelijke overheden een duidelijk en precies kader te bieden waarbinnen de beslissing om een burger van ambtswege af te voeren, genomen moet worden.

Ik herinner u er evenwel aan dat er situaties zijn waarin de afvoering van ambtswege kan gebeuren vóór de voormelde termijn van 6 maanden en waarin onmiddellijk een politieverlag opgesteld moet worden met het oog op een afvoering van ambtswege. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer een persoon niet meer aangetroffen kan worden op zijn/haar adres, omdat andere bewoners (die geen enkele relatie hebben met de vorige bewoner) er intussen hun hoofdverblijfplaats gevestigd hebben, met andere woorden wanneer deze persoon er niet langer zijn/haar gezin, noch haardstede heeft.

2.3. Wijziging van artikel 9 (artikel 4)

2.3.1. Inschrijving van ambtswege van de persoon die niet ingegaan is op de uitnodiging op de datum waarop zijn/haar aanwezigheid vastgesteld zou geweest zijn

Als de betrokkene niet ingaat op de uitnodiging van het gemeentebestuur om de aangifte van verblijfplaatsverandering te doen, dan gaat het College van burgemeester en schepenen of het Gemeentecollege over tot de inschrijving van ambtswege van de betrokkene op de datum waarop zijn aanwezigheid vastgesteld zou geweest zijn (datum van de eerste positieve vaststelling door de politie), op basis van het onderzoeksverslag van de ambtenaar van de burgerlijke stand en niet meer op de datum van de beslissing van het College.

2.3.2. Inschrijving van ambtswege van de niet-ontvoogde minderjarigen die voor het eerst de ouderlijke verblijfplaats verlaten, wanneer de aangifte van verblijfplaatsverandering niet gedaan werd door de twee ouders of door één van de twee

Voortaan wordt expliciet voorzien dat het gemeentebestuur eveneens de niet-ontvoogde minderjarigen moet opsporen teneinde ze in de bevolkingsregisters in te schrijven. Aangezien het om minderjarigen gaat, wordt evenwel ook aan het gemeentebestuur gevraagd om de voor de minderjarige verantwoordelijke persoon (personen) op de hoogte te brengen van de inschrijving van ambtswege van deze jongere in de bevolkingsregisters

2.4. Wijziging van artikel 11 (artikel 5) – zie punt 2.1.3 van deze omzendbrief

Artikel 11 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 bepaalt de documenten, beslissingen en in aanmerking te nemen data voor een inschrijving in de bevolkingsregisters.

De wijziging betreft de in aanmerking te nemen datum voor de inschrijving in de bevolkingsregisters, namelijk de datum van de aangifte van de verblijfplaatswijziging door de burger, tenzij het verblijfplaatsonderzoek aantoonde dat de verblijfplaatsverandering niet gebeurde op de datum van de aangifte. In dat laatste geval zal de inschrijvingsdatum overeenkomen met de datum van de positieve vaststelling van de reële verblijfplaats.

2.5. Wijziging van artikel 15 (artikel 6) – Opheffing van de procedure inzake de aanvraag om vrijgesteld te kunnen worden van het materieel bijhouden van de bevolkingsfiches

In het tijdperk van e-Government, de quasi automatische digitalisering en informatisering en de administratieve vereenvoudiging kan niet anders dan vastgesteld worden dat de in 1992 ingestelde procedure om vrijgesteld te worden van het materieel houden (op «papier») van de bevolkingsfiches verouderd is en bovendien nutteloze administratieve taken met zich meebrengt.

Deze wijziging kadert binnen de wil tot administratieve vereenvoudiging. Het is natuurlijk niet de bedoeling om het houden van de "papieren" fiches louter en gewoonweg af te schaffen.

De gemeenten die beschikken over een lokaal systeem op het vlak van "Bevolking" met voldoende veiligheidsgaranties, worden voortaan automatisch vrijgesteld van het materieel houden van de bevolkingsfiches. Deze vrijstelling moet niet langer goedgekeurd of geweigerd worden door de Directeur-generaal van de ADIB op basis van een door de gemeente ingevuld inlichtingenformulier.

De gemeenten moeten evenwel aan de volgende voorwaarden voldoen:

- beschikken over informaticamiddelen die een onmiddellijke raadpleging en bijwerking van de gegevens mogelijk maken en een voldoende veiligheid waarborgen tegen elke vernietiging of beschadiging van gegevens, alsook een continue werking van de bevolkingsdienst, zelfs in geval van een technisch incident;
- indien de gemeente een lokaal bestand heeft, moeten de gegevens bijgewerkt worden via het binair dossier of het integraal XML-dossier van het Rijksregister doorgestuurd via de webservices;
- een veiligheidsconsulent aangewezen hebben en beschikken over een informatieveiligheidsbeleid overeenkomstig artikel 10 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

De veiligheidsconsulent moet zich er met name van vergewissen dat voldaan wordt aan de veiligheids- en optimalisatievoorwaarden voor de dagelijkse werking van de bevolkingsregisters en dat het dientengevolge niet langer nodig is om de bevolkingsfiches materieel bij te houden. Ook zullen de bevolkingsinspecteurs van de FOD Binnenlandse Zaken tijdens hun inspecties van de registers, in het bijzonder aandacht besteden aan de naleving van deze voorwaarden.

2.6. Wijziging van artikel 16 (artikel 7)

2.6.1. Afschaffing van §2 betreffende de voorlopige inschrijving

De voorlopige inschrijving wordt voortaan formeel geregeld in de wetgeving in artikel 1, 1°, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters.

Het is dan ook niet langer noodzakelijk en zelfs ongepast om artikel 16, §2, te behouden in het koninklijk besluit van 16 juli 1992, omdat deze bepaling overtuigend en reïteratief geworden is; ze moet dus geschrapt worden.

2.6.2. Precisering dat een verblijfplaatsonderzoek steeds noodzakelijk en verplicht is

Niet alleen volstaat het niet dat iemand enkel de bedoeling uif om zijn/haar hoofdverblijfplaats op een gegeven plaats te vestigen om ervoor te zorgen dat het gemeentebestuur overgaat tot de inschrijving, maar ook het voorleggen van een eigendomstitel of een huur- of wooncontract volstaat niet. Er moet steeds een verblijfplaatsonderzoek gerealiseerd worden.

2.7. Wijziging van artikel 18 (artikel 8) – Voorwaarden van inschrijving "tijdelijke afwezigheid"

Deze grondige wijziging van artikel 18 strekt ertoe de voorwaarden van de tijdelijke afwezigheid te verduidelijken en te herdefiniëren.

Eerst en vooral moet eraan herinnerd worden dat de tijdelijke afwezigheid een uitzondering vormt op het algemene principe van de inschrijving op het adres van de hoofdverblijfplaats, waar men daadwerkelijk verblijft. De voorwaarden voor de inschrijving van een tijdelijke afwezigheid moeten dus strikt en restrictief toegepast worden.

2.7.1. Nieuwe definitie van de tijdelijke afwezigheid

De tijdelijke afwezigheid wordt gedefinieerd als “het feit van niet effectief te verblijven op zijn/haar hoofdverblijfplaats tijdens een bepaalde periode, waarbij er voldoende belangen behouden worden die aantonen dat de reïntegratie in de hoofdverblijfplaats op elk moment mogelijk is”.

De tijdelijke afwezigheid moet derhalve de volgende kenmerken vertonen:

- beschikken over een hoofdverblijfplaats waarnaar op elk ogenblik teruggekeerd kan worden;
- beschikken over een hoofdverblijfplaats waarin men voldoende belangen behoudt, namelijk hetzij een onbewoonde woning, maar voldoende uitgerust en bemeubeld om er effectief te kunnen leven, hetzij een woning bewoond door gezinsleden. Het moet natuurlijk gaan om één of meerdere gezinsleden die reeds in die woning verblijven bij de aanvang van de tijdelijke afwezigheid;
- de afwezigheid mag niet voor onbepaalde tijd zijn maar moet noodzakelijkerwijs tijdelijk zijn; anders zal de persoon geschrapt worden uit de bevolkingsregisters.

Zo zullen de redenen en motivaties voor de tijdelijke afwezigheid voortaan, in tegenstelling tot de huidige reglementering, niet meer de belangrijkste elementen zijn (ook al is het in een bepaald aantal gevallen belangrijk dat de redenen voor de afwezigheid toch meegedeeld worden aan het gemeentebestuur): het nieuwe artikel 18 concentreert zich thans voornamelijk op het behoud van de hoofdverblijfplaats, dat een wezenlijk en belangrijk element is van de tijdelijke afwezigheid.

2.7.2. Mogelijkheid voor de burger om elke tijdelijke afwezigheid van meer dan drie maanden aan te geven en de afvoering van ambtswege

De burger beschikt over de mogelijkheid om bij het gemeentebestuur van zijn/haar hoofdverblijfplaats aangifte te doen van elke tijdelijke afwezigheid van meer dan drie maanden.

Als de burger aldus beslist om een dergelijke aangifte te doen, zal hem/haar eveneens gevraagd worden om een ad hoc formulier in te vullen. Op dit formulier, waarvan het model en de vermeldingen bepaald zullen worden door de Minister van Binnenlandse Zaken, zal de burger onder meer het adres van zijn/haar hoofdverblijfplaats en, indien nodig, de reden van zijn/haar afwezigheid vermelden (ministerieel besluit van 21 april 2017 - Belgisch Staatsblad van 28 april 2017).

Deze aangifte blijkt in de praktijk zeer belangrijk. Bij gebrek aan deze aangifte zal artikel 8 van het voormelde koninklijk besluit van 16 juli 1992 immers toegepast kunnen worden en zal de gemeente, zonder verdere informatie, kunnen overgaan tot de afvoering van ambtswege van de afwezige persoon van bij de vaststelling, na zes maanden, van zijn/haar afwezigheid.

Er wordt aanbevolen om de burgers te informeren (bijvoorbeeld via informatiecampagnes, berichten aangeplakt in de lokalen van het gemeentehuis, via mailing of folders,...) dat het derhalve ten eerste aangewezen is om de gemeente op de hoogte te brengen van een tijdelijke afwezigheid.

Indien de burger tot slot de tijdelijke afwezigheid wenst te verlengen voor een bijkomend jaar, zal een tweede aangifte bij de gemeente (in de veronderstelling dat er een eerste aangifte gedaan werd bij het begin van de afwezigheid) gedaan moeten worden. Anders is het risico om van ambtswege afgevoerd te worden uiteraard nog groter. Het model van formulier voor de verlenging van de afwezigheid met een jaar, zal eveneens vastgelegd worden door de Minister van Binnenlandse Zaken.

2.7.3. Principiële duur van de tijdelijke afwezigheid: 1 jaar, 1 jaar verlengbaar = 2 jaar

De tijdelijke afwezigheid mag niet langer dan één jaar duren.

Zij mag evenwel éénmaal verlengd worden, waardoor men uiteindelijk gedurende twee jaar tijdelijk afwezig mag zijn.

De periode van twee jaar leek gepast te zijn in de huidige maatschappij. Na twee jaar van afwezigheid kan men redelijkerwijze aannemen dat de persoon niet langer tijdelijk afwezig is, maar daadwerkelijk elders verblijft, in een andere Belgische gemeente of in het buitenland.

Elke persoon die tijdelijk afwezig is, mag op elk ogenblik vragen om ingeschreven te worden in de gemeente waar hij/zij daadwerkelijk verblijft of om afgevoerd te worden wegens een vertrek naar het buitenland.

2.7.4. Afwijking van het principe van de beperkte duur van twee jaar van de tijdelijke afwezigheid

Er kan afgeweken worden van het principe van de beperkte duur van twee jaar van de tijdelijke afwezigheid. Daartoe moeten de redenen van de afwezigheid in beschouwing genomen worden (voldoende gestaafd met de nodige bewijsstukken: een zendingsoorder, een detachingscontract, een samenwerkingscontract, een arbeidsovereenkomst, een inschrijving in een onderwijsinstelling of universiteit,...) door het formulier ad hoc in te vullen.

Als er bij het gemeentebestuur een aangifte wordt gedaan, zijn er bepaalde specifieke situaties die een bijzonder stelsel rechtvaardigen:

- 1) Personen die niet meer thuis verblijven om gezondheidsredenen.
Deze personen zullen beschouwd worden als zijnde tijdelijk afwezig tijdens de ganse periode van hun verblijf in een ziekenhuis of in alle andere instellingen die zieken opvangen (met inbegrip van de psychiatrische instellingen), in een rust- en /of verzorgingstehuis (met uitsluitel van bijvoorbeeld de seniorieën, die geen zorg verstrekken, omdat ouderdom op zich geen ziekte is) of bij een particulier. Het moet dus gaan om een verblijf met therapeutische doeleinden en/of met het oog op medische bijstand.

Deze personen moeten echter op het Belgisch grondgebied verblijven. Als zij in het buitenland verblijven, zal het "gewone" stelsel van de tijdelijke afwezigheid van toepassing zijn: maximaal twee jaar met aangifte van verlenging.
- 2) Personen die opgesloten zitten in strafinstellingen en inrichtingen voor sociaal verweer.
Deze personen zullen beschouwd kunnen worden als zijnde tijdelijk afwezig tijdens de ganse duur van hun opsluiting op voorwaarde dat zij een hoofdverblijfplaats blijven behouden.
- 3) Minderjarigen die door de jeugdrechter in een gemeenschapsinstelling geplaatst zijn, of, in voorkomend geval, in de gevangenis, voor de ganse duur van hun plaatsing.
- 4) Het militair personeel en burgerpersoneel van de Belgische strijdkrachten dat in het buitenland gestationeerd is, alsook de militairen die gedetacheerd zijn bij internationale of supranationale organismen, bij een militaire basis in het buitenland, alsook, in voorkomend geval, de leden van hun gezin, tijdens de ganse duur van de stationering of detachering.
- 5) De personeelsleden van de federale politie die afwezig zijn uit het Koninkrijk, die ofwel het militaire personeel of burgerpersoneel van de Belgische strijdkrachten in het buitenland begeleiden, ofwel een specifieke opdracht vervullen in het buitenland, alsook, in voorkomend geval, de leden van hun gezin, tijdens de ganse duur van de begeleiding of opdracht.
- 6) De dienstplichtigen onder de wapens en de gewetensbezwaarden voor de duur van hun dienst, de dienstplichtigen die vrijstelling van militaire dienst genieten, tijdens de ganse duur van de dienst of coöperatieopdracht.
- 7) De federale, gewestelijke en gemeenschapsambtenaren die een functie opnemen op een Belgische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging in het buitenland, op voorwaarde dat zij een hiërarchische band hebben met het posthoofd en dat zij ingeschreven worden op de diplomatieke lijst

van de voornoemde vertegenwoordiging, alsook, in voorkomend geval, de leden van hun gezin, tijdens de ganse duur van de opdracht.

- 8) De personen die op coöperatieopdracht gestuurd worden door verenigingen die erkend zijn krachtens de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische ontwikkelingssamenwerking, alsook de leden van hun gezin, voor de ganse duur van de coöperatieopdracht.
- 9) De personen van wie de verdwijning sinds zes maanden of langer gesignaleerd werd aan de lokale of federale politie, zonder afbreuk te doen aan de bepalingen met betrekking tot de afwezigen bedoeld in Boek I van Titel IV van het Burgerlijk Wetboek. De tijdelijke afwezigheid eindigt met de terugkeer van de verdwenen persoon of met de vaststelling van zijn/haar overlijden.
- 10) De personen die, in het kader van beroepsactiviteiten, een specifiek werk of een bepaalde opdracht uitvoeren, in een andere gemeente van het koninkrijk of in het buitenland, alsook de leden van hun gezin, gedurende de tijd die nodig is voor de uitvoering van hun werk of opdracht.
- 11) De leerlingen en studenten ouder dan zestien jaar die financieel nog ten laste zijn van hun ouders, die verblijven buiten de verblijfplaats van het gezin waartoe zij behoren, voor de duur van hun studies in België of in het buitenland.

In geval van een verblijf in een verzorgingsinstelling of in geval van gevangenschap, oordeelt de gemeente over de toepassing van de voorwaarden voor tijdelijke afwezigheid op basis van de inlichtingen die door de (verzorgings- of penitentiaire) instellingen en/of de naasten van de betrokken personen meegedeeld werden.

Wijziging van artikel 19 (artikel 9) – Belgische studenten die nooit in België ingeschreven werden of die België meer dan 5 jaar geleden verlaten hebben, maar tijdelijk op het Belgisch grondgebied verblijven om te studeren

Er werd een duidelijke regel vastgelegd voor die categorie van personen: enkel de studenten die financieel niet meer ten laste zijn van hun ouders en niet ingeschreven zijn in de consulaire registers, zullen in de bevolkingsregisters ingeschreven worden. Deze twee voorwaarden zijn cumulatief. De studenten moeten bewijzen dat zij niet meer ten laste zijn van hun ouders.

2.8. Wijziging van artikel 20 (artikel 10) – Stelsel i.v.m. de inschrijving op een referentieadres

Er werden twee wijzigingen aangebracht:

2.8.1. Onmogelijkheid om tegelijk ingeschreven te zijn als zijnde tijdelijk afwezig en op een referentieadres

Er wordt duidelijk vastgelegd dat het niet (langer) mogelijk zal zijn om tegelijk ingeschreven te zijn in de bevolkingsregisters als zijnde tijdelijk afwezig en tezelfdertijd een referentieadres te hebben. De toepassing van het ene stelsel sluit al meteen de toepassing van het andere bijzondere stelsel van inschrijving uit.

2.8.2. Personen die, om beroepsredenen, geen hoofdverblijfplaats (meer) hebben, worden op hun verzoek ingeschreven op een referentieadres voor een maximale duur van één jaar

Deze beperking in de tijd heeft evenwel geen betrekking op de personen die op zending gestuurd worden naar het buitenland of op het grondgebied van het Koninkrijk, op verzoek van de Staat (en die geen hoofdverblijfplaats (meer) hebben):

- 1) Het militair personeel en burgerpersoneel van de Belgische strijdkrachten.

- 2) De personeelsleden van de federale politie die de Belgische strijdkrachten begeleiden of een specifieke opdracht vervullen in het buitenland.
- 3) De dienstplichtigen en de gewetensbezwaarden.
- 4) De federale, gewestelijke en gemeenschapsambtenaren die een functie opnemen op een Belgische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging in het buitenland.
- 5) De personen die op coöperatieopdracht gestuurd worden.

Deze personen zullen dus gebruik kunnen maken van een referentieadres tijdens de ganse duur van hun zending.

2.9. Wijziging van artikel 22 (artikel 11) – Regelmatige inspecties van de bevolkingsregisters door de FOD Binnenlandse Zaken

Er moeten regelmatig inspecties van de bevolkingsregisters georganiseerd worden door de ambtenaren van de Algemene Directie Instellingen en Bevolking. De tijdens die inspecties geformuleerde opmerkingen zullen opgetekend worden in een officieel verslag, dat aan het betrokken gemeentebestuur bezorgd moet worden.

Indien er echter binnen de maand die volgt op de ontvangst van het verslag, vastgesteld wordt dat de gemeente geen enkele actie ondernomen heeft om te voldoen aan de geformuleerde opmerkingen, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken het recht de tussenkomst te vragen van de minister die het toezicht op de desbetreffende gemeente uitoefent, teneinde de nodige maatregelen te nemen opdat de nodige acties ondernomen zouden worden en opdat er komaf gemaakt zou kunnen worden met het niet-reageren van deze gemeente.

3. Wijziging van het koninklijk besluit van 10 december 1996 betreffende de verschillende identiteitsdocumenten voor kinderen onder de twaalf jaar – Wijziging van artikel 16sexies, §2 (artikel 12)

Wat het artikel 12 betreft, wordt verwezen naar de toelichting van artikel 16 hieronder.

4. Wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten

4.1. Wijziging van artikel 2, tweede lid (artikel 13) – Kids-ID geldig tot het verstrijken van de geldigheidstermijn

De eerste wijziging strekt ertoe expliciet te bepalen dat, wanneer een Belgisch kind de leeftijd van twaalf jaar bereikt en een identiteitskaart voor kinderen bezit (kids-ID), deze kaart geldig zal blijven totdat de geldigheidsdatum ervan verstreken is. Ter herinnering, het op zak hebben van de elektronische identiteitskaart is slechts verplicht vanaf de volle leeftijd van 15 jaar.

Een kind kan vanaf 12 jaar zonder problemen een elektronische identiteitskaart toegewezen krijgen.

4.2. Wijziging van artikel 3 (artikel 14)

4.2.1. Garanties en kenmerken vereist door de geldende Europese normen en standaarden

Er wordt duidelijk vermeld dat de identiteitskaart alle waarborgen en kenmerken moet vertonen vereist door de geldende Europese normen en standaarden. Worden hiermee in het bijzonder bedoeld de ICAO-normen (International Civil Aviation Organisation) betreffende de grenscontrole (de identiteitskaart is in een aantal landen immers ook een document dat reizen mogelijk maakt).

4.2.2. Opmaak van het elektronisch basisdocument en het aanbrengen van de handtekening door de houder

De controle van de juistheid, de integriteit en de volledigheid van de gegevens op het basisdocument behoort tot de bevoegdheden van de gemeente, met name op basis van de informatie opgenomen in de bevolkingsregisters. Het feit dat de houder zijn/haar handtekening aanbrengt, betekent dus niet dat er een soort van contract zou

bestaan tussen de burger en de gemeente. De burger moet zijn/haar handtekening gewoonweg aanbrengen, zodat ze gescand kan worden en vervolgens opgenomen kan worden op de identiteitskaart; bovendien zal de afbeelding van deze handtekening ook bewaard worden in de centrale bestanden van de identiteitskaarten.

De terminologie "ondertekening van het basisdocument" wordt dan ook in die zin geherformuleerd: "aanbrengen van de handtekening op het basisdocument".

De regels die gevolgd moeten worden wanneer een burger niet in staat is om zijn/haar handtekening te zetten omwille van analfabetisme, een fysieke of mentale handicap of een ziekte, worden vastgelegd in het koninklijk besluit.

In dat geval zal de handtekening vervangen worden door de vermelding "vrijgesteld". De onbekwaamheid om een handtekening te zetten omwille van een handicap of een ziekte, moet aangetoond worden met een medisch attest, behalve als duidelijk is dat de betrokken burger niet in staat is om te ondertekenen omwille van zijn/haar fysieke of mentale handicap of een duidelijk zichtbare ziekte.

De wettelijke basis wordt gelegd voor de opmaak van het basisdocument met een elektronische tablet in plaats van een papieren formulier. Het feit dat het basisdocument het mogelijk maakt om het beeld van de handtekening van de houder bij te houden, vormt tevens de grondslag voor andere wijzigingen:

- In bepaalde gevallen, die weliswaar beperkt zijn, is het voor de houder onmogelijk om naar het gemeentebestuur te gaan om het basisdocument in te vullen (wanneer hij/zij geïnterneerd of opgesloten is). Wanneer de houder in het verleden zijn/haar handtekening reeds heeft aangebracht op een vorig basisdocument, kan het gemeentebestuur het laatste elektronisch beeld van de handtekening gebruiken en aanbrengen op het basisdocument.
- Wanneer een gemeente ervoor gekozen heeft om het basisdocument elektronisch naar een burger op te sturen; er wordt dan aan de burger gevraagd om het document terug te sturen met een scan van zijn/haar foto (die moet voldoen aan de voormelde ICAO-normen). In dat geval zal het elektronisch beeld van de handtekening van de houder, als dat reeds opgenomen is in het centrale bestand van de identiteitskaarten, zoals bedoeld in artikel 6 bis van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, door het gemeentebestuur overgenomen worden in het basisdocument.

4.3. Artikel 5, §2 werd aangevuld (artikel 15) – Annulering van de kaart van een overleden persoon

Er wordt formeel herhaald dat wanneer een houder van een identiteitskaart overlijdt, de kaart vernietigd moet worden en de desbetreffende elektronische functies ingetrokken moeten worden zodra de overlijdensakte opgesteld is.

Deze wettelijke basis biedt de diensten van het Rijksregister de mogelijkheid om een toepassing te ontwikkelen en implementeren waarbij tegelijk met de opstelling van de overlijdensakte en dus tegelijk met het registreren van het overlijden in het Rijksregister, de kaart vernietigd kan worden en de desbetreffende elektronische functies ingetrokken kunnen worden.

4.4. Wijziging van artikel 6 (artikel 16) – Bestrijding van identiteitsfraude

4.4.1. Wijziging van §1 – Politieonderzoek indien vermoeden van fraude

Deze wijziging heeft als doel de aandacht van het gemeentepersoneel meer te vestigen op de noodzaak om attent en waakzaam te zijn in geval van twijfel over een mogelijke poging tot fraude.

In geval van een vermoeden van identiteitsfraude bij de afgifte van het basisdocument, zal de identiteitskaart slechts vernieuwd worden na een onderzoek aangaande de omstandigheden van het verlies, de diefstal of de vernietiging en tegen afgifte van het attest.

4.4.2. Vervanging van §2 – Afschaffing van de termijn van 7 dagen van opschorting van de elektronische functies van de kaart in geval van verlies of diefstal

Teneinde de procedures betreffende de elektronische identiteitskaarten in geval van verlies, diefstal of vernietiging van deze documenten te vereenvoudigen en te rationaliseren en teneinde de risico's op identiteitsfraude te beperken, wordt de termijn van 7 dagen, tijdens welke de elektronische functies van de gestolen of verloren kaart opgeschort werden, zodat de houder zijn/haar document eventueel kan terugvinden, afgeschaft.

De identiteitskaart van de burger zal dus voortaan onmiddellijk geannuleerd worden en de elektronische certificaten zullen onmiddellijk ingetrokken worden; dit zal een sterke daling van het risico op frauduleus gebruik van de identiteitskaart als gevolg hebben.

De datum van inwerkingtreding van punt 2° van deze bepaling en van artikel 13 zal vastgelegd worden in een ministerieel besluit, aangezien deze bepalingen de schorsing van de elektronische functies van de elektronische identiteitskaart gedurende 7 dagen vanaf de aangifte van diefstal, verlies of vernieling, opheft (cf. artikel 24 van dit ontwerp van besluit). Deze bepalingen houden immers technische aanpassingen in waarvan de datum van uitvoering op dit moment nog niet bepaald kan worden.

4.5. Vervanging van artikel 7 (artikel 17) – Brief van de helpdesk in geval van aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van een identiteitskaart

Dit artikel strekt ertoe een aantal moeilijkheden op te lossen die de Dienst Helpdesk van de ADIB in zijn dagelijkse administratieve praktijk tegenkomt.

- Wanneer de kaarthouder aangifte doet van het verlies, de diefstal of de vernietiging van een kaart, verifieert de Helpdesk of het wel degelijk de houder van de kaart is die de oproep doet. In de praktijk stuurt de Helpdesk daarna systematisch een informatieve brief naar de houder van de kaart betreffende het feit dat de kaart wel degelijk aangegeven werd als zijnde verloren, gestolen of vernietigd.

De praktijk heeft daarentegen aangetoond dat, wanneer de kennisgeving niet gebeurt door de houder van de kaart, bijvoorbeeld wanneer het gaat om het verlies, de diefstal of de vernietiging van de kaart van een minderjarige, dit soort situaties problemen kunnen veroorzaken, met name wanneer de ouders een conflict hebben.

Er wordt derhalve gepreciseerd dat het verlies, de diefstal of de vernietiging van een identiteitskaart eveneens aan de helpdesk meegedeeld mag worden door de wettelijke vertegenwoordiger van de kaarthouder, als deze laatste een minderjarige of een onbekwaam persoon is. In dat geval verstuurt de helpdesk naar de kaarthouder een brief waarin deze op de hoogte gebracht wordt van de notificatie. Deze brief vermeldt met name de identiteit en de contactgegevens, zoals meegedeeld door de persoon die de betekening gedaan heeft.

4.6. Wijziging van de bijlage van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten, namelijk "Vervangingsattest of attest van aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van een identiteitskaart, een vreemdelingenkaart of elk ander verblijfsdocument"

Een specifieke omzendbrief betreffende de procedures met betrekking tot de aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van een identiteitskaart, een vreemdelingenkaart of elk ander verblijfsdocument, alsook betreffende de uitreiking van «bijlage 12» zal verstuurd worden wanneer het ministerieel besluit tot uitvoering van dit artikel, klaar is.

5. Wijziging van het koninklijk besluit van 5 juni 2004 tot vaststelling van het stelsel van de rechten tot inzage en verbetering van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de identiteitskaart en van de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen – Artikel 3, §1 – Mogelijkheid voor de burger om vanuit de toepassing «Mijndossier» attesten te verkrijgen met vermelding van een aantal informatiegegevens opgenomen in het Rijksregister (artikel 19)

Elke burger kan gratis een attest verkrijgen, opgemaakt op basis van de informatiegegevens opgenomen in het Rijksregister van de natuurlijke personen, overeenkomstig de door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgelegde modellen, voor zover de informatiegegevens die vermeld worden, betrekking hebben op de aanvragende burger. De betrokken houder moet geen specifiek belang aantonen.

Deze attesten dragen een elektronische stempel in de zin van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie- en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG betreffende de modernisering van de Belgische wetgeving op de elektronische identificatie. Deze elektronische stempel, een soort van elektronische zegel van het Rijksregister, moet een bewijs vormen van de gegevensbron, met name het Rijksregister van de natuurlijke personen.

Op dezelfde wijze kan elke burger een attest verkrijgen, opgemaakt op basis van de informatiegegevens opgenomen in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister, voor zover de informatiegegevens die vermeld worden, betrekking hebben op de aanvragende burger. Dit attest draagt een elektronische stempel van de gemeente. De betrokken houder moet geen specifiek belang aantonen.

De lijst van de attesten die verkregen kunnen worden via bijvoorbeeld de elektronische loketten van de gemeenten en die persoonlijke informatiegegevens uit de bevolkingsregisters bevatten, en de inhoud en het formaat ervan zullen vastgelegd worden door de Minister van Binnenlandse Zaken (ministerieel besluit van 21 april 2017- Belgisch Staatsblad van 28 april 2017).

De volgende attesten zijn beschikbaar in de toepassing «*Mijn dossier*» van het Rijksregister (op de site <https://mijndossier.rrn.fgov.be>):

- 1° Attest van hoofdverblijfplaats;
- 2° Attest van hoofdverblijfplaats met historiek;
- 3° Attest van leven;
- 4° Attest van Belgische nationaliteit;
- 5° Attest van gezinssamenstelling;
- 6° Attest van wettelijke samenwoning;
- 7° Attest van wijze van teraardebestelling en/of rituelen;
- 8° Attest van verblijfplaats met het oog op een huwelijk;
- 9° Attest van Belgisch kiezer;
- 10° Uittreksel uit de registers.

6. Wijziging van artikel 1 van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 tot bepaling van de informatietypes, verbonden met de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (artikel 20)

6.1. Nieuw informatietype verbonden met het wettelijk informatiegegeven betreffende de hoofdverblijfplaats: gedeelde huisvesting

Ter herinnering, de punten 31° en 32° van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister, hebben betrekking op het informatiegegeven betreffende de gedeelde huisvesting. Dit informatiegegeven creëert voor de huisvesting verlenende ouder de mogelijkheid om in het dossier van het niet-ontvoogd minderjarig kind het feit te vermelden

dat dit kind af en toe of de helft van de tijd bij die huisvesting verlenende ouder verblijft, namelijk bij diegene bij wie het kind niet ingeschreven is in de bevolkingsregisters als hebbende aldaar zijn hoofdverblijfplaats.

Via dit informatiegegeven moeten de gemeentebesturen niet alleen beter geïnformeerd worden over de verblijfplaats van het kind, maar er worden ook veiligheidsredenen in overweging genomen: het is immers ook van belang dat de hulpdiensten kunnen weten dat op een welbepaald adres eventueel een kind verblijft.

Het is dan ook belangrijk dat dit informatiegegeven geraadpleegd zou kunnen worden door andere instanties dan enkel de gemeente van beheer van de huisvesting verlenende ouder of van de minderjarige.

De toegang tot dit informatietype en de mededeling ervan moet vooraf ter goedkeuring voorgelegd worden aan het Sectoraal Comité van het Rijksregister.

6.2. Nieuw informatietype verbonden met het wettelijk informatiegegeven betreffende de hoofdverblijfplaats: voorlopige inschrijving

Het informatiegegeven betreffende de voorlopige inschrijving werd gecreëerd in toepassing van artikel 1, §1, 1°, tweede lid, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

De toegang tot dit informatietype en de mededeling ervan moet vooraf ter goedkeuring voorgelegd worden aan het Sectoraal Comité van het Rijksregister.

6.3. Schrapping van de registratie van het informatietype verbonden met het wettelijk informatiegegeven «beroep»

Ter herinnering, dit informatiegegeven werd geschrapt door de wet van 9 november 2015 houdende diverse bepalingen Binnenlandse Zaken.

6.4. Toevoeging van nieuwe codes aan het informatietype betreffende het verblijfsmotief van de vreemdelingen

Deze wijziging is eerder technisch van aard. Bepaalde situaties die het verblijf van een vreemdeling mogelijk maken, zoals bijvoorbeeld het geval van een gedetacheerde buitenlandse werknemer, moeten immers meer gepreciseerd worden.

Een specifieke omzendbrief van de diensten van het Rijksregister zal binnenkort verstuurd worden.

7. Opheffing van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 betreffende de identiteitskaarten (artikel 21)

Sinds het ministerieel besluit van 28 februari 2014 betreffende het afsluiten van de vernieuwingsperiode van de identiteitskaarten, wordt er geen enkele IDOC-kaart meer uitgereikt volgens de vroegere uitreikingsprocedure vastgelegd door het koninklijk besluit van 29 juli 1985. Dat KB wordt dan ook expliciet opgeheven door dit koninklijk besluit.

8. Opheffing van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 waarbij de naamloze vennootschap IDOC wordt aangewezen als onderneming belast met de aanmaak en het drukken van de identiteitskaarten en waarbij machtiging wordt verleend tot mededeling aan die vennootschap van sommige informatie die bij het Rijksregister worden bewaard (artikel 22)

Deze opheffing houdt verband met de opheffing van het koninklijk besluit van 29 juli 1985 betreffende de identiteitskaarten.

9. Slotbepalingen (artikelen 23 en 24)

De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit. Hij zal de datum van inwerkingtreding van de artikelen 12, 16, 2° en 18 (afschaffing van de termijn van 7 dagen indien verlies, diefstal of vernietiging en nieuwe bijlage verlies, diefstal en vernietiging – «Bijlage 12») bepalen.